

Sel kommune SAKSUTREDNING

Arkivsak: 2007/1036-39
Arkiv: 151
Saksbehandler: Sjur Mykletun
Dato: 03.12.2007

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
2/08	Formannskapet	07.01.2008

Høring- Sørheimutvalgets innstilling

Vedlegg:

Notat fra KS Oppland vedrørende Sørheimutvalget

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsbrev fra Kommunal- og regionaldepartementet dater 26.10.07

Rapport. Forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene (Sørheimutvalget).

Powerpoint- presentasjon fra KS. Effekter av Sørheimutvalget for kommunene i Oppland.

Bakgrunn

Inntektssystemet ble etablert i 1986. Systemet fordeler midler til kommunal sektor, og er derfor et sentralt virkemiddel for gjennomføring av nasjonal politikk på flere områder.

Inntektssystemet er evaluert og justert flere ganger. Siste gjennomgang ble gjort av Borgeutvalget i 2005. Forslagene fra dette ekspertutvalget er så langt ikke satt ut i livet. Isteden varslet samarbeidsregjeringen en ny gjennomgang i et politisk sammensatt utvalg.

Sørheimutvalget ble satt ned i desember 2006, og rapporten ble levert regjeringen 26.10.07.

Departementet har sendt rapporten på høring, og bedt KS samordne høringsuttalelsene. KS Oppland satte ned en egen arbeidsgruppe med mandat å lage et forslag til høringsuttalelse. Gruppas tilråding følger vedlagt saken.

Saksutredning

Dette er de viktigste forslagene i utvalgets forslag:

- 50 % av kommunesektorens frie inntekter bør være skatter. Dette er en langsiktig målsetting. Det bør være en sammenheng mellom kommunenes inntekter og skattegrunnlaget. Dette medfører at det fortsatt vil være noen svingninger i kommunenes inntekter i tråd med den allmenne konjunkturutvikling.
- Utvalgets flertall foreslår å beholde dagens symmetriske utjevning, men øke utjevningen fra 55 til 60 %. Dette medfører en noe sterkere utjevning mellom skattesterke og skattesvake kommuner. Arbeidsgruppa i KS Oppland foreslår at kommunene støtter dette forslaget
- Utvalgets flertall foreslår at den såkalte selskapsskatten avvikles som kommunal skatt. Det store flertall av landets kommuner vil tjene på dette forslaget. Arbeidsgruppa i KS Oppland mener kommunen bør støtte forslaget.
- Utvalget foreslår å innføre et nytt distriktpolitisk tilskudd som omfatter flere kommuner enn i dag. Dette gjelder kommuner i skattesone IV og V, og med et skattenivå på under 120 % av landsgjennomsnittet. Noen kommuner i sone III tas også inn i ordningen. Dette forslaget

innebærer en betydelig omfordeling på i alt ca to milliarder kr. Sel kommune tjener på dette forslaget. Totalt sett "vinner" Oppland på forslaget, og arbeidsgruppa anbefaler at kommunene støtter det. Arbeidsgruppa mener denne ordninga vil treffe de faktiske distriktpolitiske utfordringene i Oppland på en bedre måte enn dagens system.

- Utvalget foreslår egne tilskudd for vekstkommuner og fraflyttingskommuner, som har spesielle økonomiske utfordringer. Det foreslås at rammen for skjønnstilskudd reduseres til fordel for faste kriterier som gir større forutsigbarhet. Det foreslås en endring i hvilke datoer som gjøres gjeldende for å beregne innbyggertilskudd og utgiftsutjevning. Dette vil gi større forutsigbarhet i budsjetteringen.
- I dagens inntektssystem er det en rekke overgangsordninger. Utvalget foreslår en helhetlig inntektsgaranti som skal sikre kommunene mot for stor nedgang i inntekter fra et år til et annet, uansett årsak. Fall i rammetilskudd på mer enn kr 300 pr innbygger i forhold til landsgjennomsnittet skal kompenseres, uansett årsak til nedgangen. Støttes av arbeidsgruppen i Oppland.

For Sel kommune faller de ulike tiltakene i sum positivt ut. De viktigste forslagene er distriktpolitisk tilskudd med kr 1276 pr innbygger og reversert selskapsskatt/økt utjevning med kr 398 pr innbygger. Samlet effekt av tiltakene er merinntekt på kr 1442 pr innbygger. Samlet sett vil tiltakene gi en styrking av Sel kommunes inntekter med vel 8.5 mill kr på årsbasis.

Vurdering

Størstedelen av kommunens midler går til tjenesteproduksjon innenfor lovebestemte velferdsordninger: Barnehage, skole, helse, pleie- og omsorg, tjenester for funksjonshemmede, sosialtjeneste. På alle disse områdene skal tilbudet gis med utgangspunkt i den enkeltes situasjon og behov. Det er en grunnleggende del av norsk velferdspolitikkk at det ikke er bosted eller sosial bakgrunn som skal avgjøre det tilbudet den enkelte får. Samtidig skal det lages gode løsninger lokalt, der det enkelte kommunestyret har det overordnede ansvar for å utvikle tjenestene.

All erfaring viser at økonomi alene ikke avgjør kvaliteten på det offentlige tjenestetilbudet. Kompetanse, de ansattes holdninger, ledelse og valg av organisatoriske løsninger betyr også svært mye. Dette er slike forhold det må fokuseres på innen forskning, utviklingsarbeid, og forbedring av rapporterings- og styringssystemer. Her er det også mye ugjort arbeid i den enkelte kommune.

I dag er det betydelig forskjell på kommuner når det gjelder økonomiske rammer som vil danne grunnlaget for tjenesteproduksjonen. På denne bakgrunn er det positivt at Sørheimutvalget foreslår å avvike selskapsskatten som kommunal skatt, og øke den symmetriske inntektsutjevningen fra 55 til 60 %. Disse tiltakene vil gi bedre forutsetninger for et likeverdig velferdstilbud over hele landet.

Det er en allmenn erkjennelse i Norge at det må drives en aktiv politikk for å opprettholde variert bosetning, levende lokalsamfunn, og styrke og utvikle næringslivet i distriktene. I inntektssystemet er regionaltilskudd og Nord- Norgetilskuddet viktige innsatsfaktorer for å nå disse målene. Spørsmålet er om disse virkemidlene i dag treffer slik det er ment. Kommunene i Nord- og Midt- Gudbrandsdalen har for en stor grad felles utfordringer: Nedgang i folketall, reduksjon i antall arbeidsplasser i primær- og sekundærnæringene, mangel på privat kapital i næringslivet, relativt lavt utdanningsnivå i befolkningen. Mulighetene ligger der også: Utvikle kulturtilbudet både som et tiltak for å øke bolysten og som en viktig faktor i reiselivet. En aktiv lokal næringspolitikk, med styrking bl.a. av nisjeproduksjon i landbruket, utnytting av nærområdene til nasjonalparkene, men også bidra til utvikling av industri og handel/service.

Utvalgets forslag om å erstatte dagens distriktsbidrag med et nytt tilskudd basert på generelle kriterier vil gjøre inntektssystemet mye mer treffsikkert. Dette medfører at alle, ikke bare en del av de mest utsatte kommunene kommer inn under ordningen.

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

Sel formannskap ser svært positivt på det er gjort en gjennomgang av inntektssystemet gjennom Sørheimutvalgets rapport. Formannskapet støtter hovedpunktene i rapporten, og vil særlig peke på to viktige forhold:

- Øking av symmetrisk inntektsutjevning fra 55 til 60 % og avvikling av selskapsskatten som kommunal skatt vil bidra til en jevnere inntektsfordeling mellom landets kommuner. Dette vil gi bedre muligheter til å gi et likeverdig tjenestetilbud.
- Et nytt distriktpolitisk tilskudd til erstatning for Nord- Norgetilskuddet og regionaltilskuddet vil bli mer treffsikkert. Det vil medføre at alle og ikke bare noen av de mest utsatte kommunene kommer inn under ordningen.

Sel formannskap viser ellers til uttalelse fra arbeidsgruppa i KS Oppland, som følger vedlagt saken.

Behandling i Formannskapet - 07.01.2008:

Forslag fra Ap v/ ordføreren til tillegg etter kulepunkt 2 i forslaget fra administrasjonssjefen:

Sel formannskap vil understreke den åpenbare sammenhengen mellom nødvendigheten av et forbedret og mer rettferdig inntektssystem og den politiske målsettinga om gode og mest mulig like velferdstilbud over hele landet. Vi har nå forventninger til at Regjeringa og Stortinget i 2008 følger opp hovedlinjene i tilrådingen fra Sørheim-utvalget og gjør vedtak om endringer som kan iverksettes fra budsjettåret 2009

Forslaget fra Ap v/ ordfører ble enstemmig vedtatt

Vedtak i Formannskapet - 07.01.2008:

Sel formannskap ser svært positivt på det er gjort en gjennomgang av inntektssystemet gjennom Sørheimutvalgets rapport. Formannskapet støtter hovedpunktene i rapporten, og vil særlig peke på to viktige forhold:

- Øking av symmetrisk inntektsutjevning fra 55 til 60 % og avvikling av selskapsskatten som kommunal skatt vil bidra til en jevnere inntektsfordeling mellom landets kommuner. Dette vil gi bedre muligheter til å gi et likeverdig tjenestetilbud.
- Et nytt distriktpolitisk tilskudd til erstatning for Nord- Norgetilskuddet og regionaltilskuddet vil bli mer treffsikkert. Det vil medføre at alle og ikke bare noen av de mest utsatte kommunene kommer inn under ordningen.
- Sel formannskap vil understreke den åpenbare sammenhengen mellom nødvendigheten av et forbedret og mer rettferdig inntektssystem og den politiske målsettinga om gode og mest mulig like velferdstilbud over hele landet. Vi har nå forventninger til at Regjeringa og Stortinget i 2008 følger opp hovedlinjene i tilrådingen fra Sørheim-utvalget og gjør vedtak om endringer som kan iverksettes fra budsjettåret 2009

Sel formannskap viser ellers til uttalelse fra arbeidsgruppa i KS Oppland, som følger vedlagt saken.